

כשאנו נותנים לחמלה להיכנס - שם נכנס האור

היצירה "JewishToo" של האומנית יפית סרנגה, צילום: פרטי

יפית סרנגה, אשת פילוסופיה ואומנית מחאתית, מובילה בזמנית ארבע תערוכות בישראל ובעולם, שכל אחת מהן מדברת בשפה אומנותית עשירה ומגוונת: מ"JewishToo" המתמקדת בנושאים יהודיים ופמיניסטיים דרך "פרפרים" ו"שפירית" המציגים את הקשר לטבע בהשראת כפיר ואריאל ביבס

יהורם גילי

כפיר ואריאל ביבס. סרנגה: "ציורי תמונת הניצחון שלי צוירו בהשראת הילדים הרכים כפיר ואריאל ביבס, שהפכו בעל כורחם לסמלים של המלחמה. הציור 'פרפרים' מביע כמיהה לחופש. ילד משתהה אל מול פרפרים העפים למולו ומבטו מיידל לחופש. אך ברובד העמוק של משמעות הציור הפרפר הוא תזכורת לכך שהחיים הם שינוי מתמיד והתבוננות על הסיטואציה מאפשרת לנו התפתחות והתעלות רוחנית. הציור השני המוצג בתערוכה זו נקרא 'שפירית'. הציור מציג תמונה של שחרור וחופש, ילד ג'ינגי בטבע הפתוח, שלוהה ניכרת באזור, שפירית נחה על ידו בין פרחים, וברקע פרות חופשיות. "תמונת הניצחון שלי באופן בלתי נמנע כוללת שחרור בעלי חיים, שהרי לא סביר שנבקש חמלה לעצמנו, ובמקביל ניצור עוול וסבל לזולת אחר", אומרת

היצירה "פרפרים" של האומנית יפית סרנגה, צילום: פרטי

סרנגה. גם בציור הזה יש עומק נוסף. "השפירית מראה לנו את יכולתנו לנתב את האור שבתוכנו ולהחליט איך להתבונן על המציאות. המעשים שנעשה הם אלה שיבנו את המציאות שלנו, היא מוסיפה. הקשר בין אכילת בעלי חיים לאלימות בחברה הוא מורכב ורב ממדי, אבל הצורך שלה כאומנית שחוה מלחמה הכוללת מראות של טבח ואלימות הוא להבהיר שיש קשר בין השניים, שעלינו לשקול מחדש את הערכים עליהם התזונה שלנו מתבססת ולקחת אחריות על השלכות הבחירות שלנו, כי כשאנו נותנים לחמלה להיכנס - שם נכנס האור. בהשראת טענה זו ציירה ציור בשם "חמלה - מאפשרת לאור להיכנס", המוצג בתערוכה "נשים בחרבות ברזל" (אוצר: שוקי כהן) שהושקה ביום רביעי השבוע בגלריית בית חיל האוויר בהרצליה. כל הציורים מוצגים למכירה כאשר 75% מהמכירה יועבר לנפגעי פעולות האיבה. סרנגה: "הציור שלי מציג אישה ופרה, כשאור נכנס ומוטל עליהן מצד אחד והחיבור ביניהן חומל ונעים. בציורים שלי אין אלימות או מראות קשים. חשוב לי להביע רגש, לעורר מחשבה באופן אסתטי, ואם הצלחתי כך לעורר מודעות ולגרום לשינוי לטובה - זכיתי".

ולתת לזה איזושהי לגיטימציה 'הקשר'. סרנגה, בעלת תואר שני בפילוסופיה מאוניברסיטת בר אילן, ותואר ראשון בתקשורת וניהול מהמכללה למנהל, מכהנת כסמנכ"לית שיווק בחברת ההייטק קומטל ישראל. היא נכדה למשפחת קצבים ובעשור האחרון פעילה למען שחרור בעלי חיים. בימים אלו יצא לאור ספרה "וחך, אוכל יטעם-לו" (הוצאת צמרת), ספר עיון בפילוסופיה, הנמכר בחנויות סטימצקי, העוסק בסוגיות פילוסופיות שונות הרלוונטיות במיוחד לעידן המודרני התעשייתי. הספר, השואל שאלות רבות שצצות כמעט בכל משפחה וכמעט בכל דיון סביב שולחן האוכל, מופץ בחנויות הספרים בארץ ובחנויות הדיגיטליות.

סרנגה מגדירה את עצמה כציירת מחאתית. "אני ציירת ריאליסטית ומאמינה שלאומנות יש כוח אמיתי לעורר ביקורת ובעיקר להציג לאנשים מראה, כך שבתוך תוכם הם מסתכלים על הציור ומבינים את המסר. אני חשה שזו שליחות גדולה שאני רוצה וחיבת לבצע, ושזכיתי ביכולות יצירה והבעה גבוהות כדי שאשתמש בזה לעשות שינוי מהותי בעולם, שבו הטכנולוגיה מתקדמת יותר מהר מהמסור ואנשים כבר אינם חשופים למושא הפגיעה שלהם, ומטילים את האחריות על סבלו של הזולת רק על מי שמבצע את ההתעללות בפועל ולא על מי שמזמין או מעודד אותה. זהו צו השעה לעסוק בקידום מודעות להשפעות בחירותינו, ובחירות המזון שלנו הם חלק מהותי במסע שלנו לחברה מתוקנת המורכבת מאנשים טובים יותר".

יצירה נוספת של סרנגה בשם "כולו לב" משתפת בתערוכה "על כלבים וחתולים ומה שביניהם" (אוצר: דורון פולק), שנפתחה ביום חמישי השבוע בגלריית בן עמי בתל אביב ובה היא מציגה ציור שמן של כלב בולדוג מפואר וברקע עגל כלוא. ציור זה משמש כביקורת על ערכים חברתיים המתבטאים בהתייחסות שונה לבעלי חיים שונים. היא מסבירה: "כאומנית מחאתית אני מזמינה את הצופים לשאול את עצמם מדוע אנו מרעיפים חיבה ואכפתיות על בעלי חיים מסוימים תוך הזנחה שיטתית, ניצול והתעללות בבעלי חיים אחרים?".

תערוכה נוספת שבה משתפת סרנגה היא "תמונת הניצחון שלי" (אוצר: עו"ד אבי ברנע) המוצגת עד סוף חודש מרץ בגלריית בית אמרד בפתח תקוה. בתערוכה מציגים 20 אומנים ואומניות את תמונת הניצחון שלהם, כחלק מרעיון של דימיון מודרך ליצירת מציאות מבוקשת. 50% ממכירת יצירות האומנות המוצגות בתערוכה יתרמו לטובת המשפחות שפוגו מעוטף עזה. באופן בלתי נמנע ומתוך רגש עמוק, צער ותחושת הזדהות עם החטופים והחטופות בעזה מציגה סרנגה בתערוכה שני ציורי שמן ובהם שני ילדים קטנים, בהשראת

בהצגת האומן של סרנגה בתערוכה בברלין היא כתבה, בין היתר: "בלב הקונפליקט הנוכחי בעולם והסבל האנושי, האומנות שלי היא תגובה פנימית למשוא פנים של העולם כלפי יהודים ובעיקר של הקהילה הפמיניסטית בעולם. כיוצרת באמנות ופילוסופיה העבודה האומנותית שלי אינה מסתכמת בציור אסתטי, אלא זו חריטה מוחשית של זעקה נשמתי. מלחמת חרבות ברזל בישראל היא רקע נוקב ליצירתי הנוכחית, שבה באים לידי ביטוי הקונפליקטים הפנימיים והחיצוניים המעצבים את התודעה הקולקטיבית שלנו". לדבריה, הדייוקן #JewishToo אינו ציור פשוט, "זהו נרטיב - מכתב שקט אך חזק לעולם שבו אני מציגה אישה עטויה בדגל ישראל. מבטה הוא מאגר קשוח של סיפורים שלא סופרו, הבעתה משלבת חוסן לאומי יחד עם רגשות של פחד, סבל, צער עמוק וחוסר וודאות. הביקורת משקפת את כוחן של הנשים בעולם להתנגד לזוועות האלה יחד עם האשמה על אדישותו של העולם לסבלן של נשים יהודיות בפרט. דיוקן זה הוא יראת כבוד והשתתפות עמוקה בסבלן של הנשים היהודיות שסבלו, ועדיין בימים אלה סובלות את הבלתי ניתן לתאר: לכל הנשים שנאנסו ב-7.10.23 כחלק מאקט מלחמתי וכעת צריכות להתמודד עם הכחשה עולמית. לכל החטופות מטבח ה-7.10.23 שצריכות להסביר כמה הן סבלו בשבי ואם נגעו בהן או לא. לכל הנשים היהודיות שנרצחו ב-7.10.23 בהתעללות לאחר שאבריהן נחתכו, חתיכה אחר חתיכה, וגוף האישה המבוותר הפך לסמל להשמדה העתידית של העם היהודי בידי המרצחים. לכל האימהות שילדיהן וילדותיהן בצבא ולא עוצמות עין ונדרכות לכל דפיקה בדלת. לכל הנשים היהודיות באשר אתן בעולם שצריכות לסבול אנטישמיות ולהסתיר את המזוזה המוצגת בפתח בית יהודי כדי שלא ירססו להן כתובת נאצה מחוץ לבית. לכל העולם שמעז לראות אותנו שוות פחות

היצירה "כולו לב" של האומנית יפית סרנגה, צילום: פרטי

יפית סרנגה עם היצירה "חמלה - מאפשרת לאור להיכנס", צילום: שוקי כהן

"כאומנית מחאתית עד ל-7.10 ציירת בעיקר תמונות העוסקות בשחרור בעלי חיים. מאותו היום משהו השתנה. הכאוס והחרדה שמילאו אותי גרמו לי לקיפאון והמראות שנחשפו מיום החדירו בי בהלה, חוסר אונים ובעיקר כעס ועלבון תהומיים. במשך שלושה שבועות לא הצלחתי לצייר ולו כתם אחד על הבד. אז קיבלתי קול קורא מגלריה בן עמי בתל אביב, שהקימה תערוכה חשובה במיוחד בברלין, בגלריית The 4th Wall בברלין, כשנושא התערוכה הוא 'מכתב לעולם' (אוצר: דורון פולק). היה לי ברור שזו תערוכה שאני צריכה להשתתף בה. לקח לי זמן לגבש בתוכי את מה שיש לי להגיד, כשלבסוף את כל הכעס והעלבון ריכזתי למבט אחד חודר ועמוק, בדיוקן אחד של אשה יהודיה בשם #JewishToo".

כך אומרת יפית סרנגה, יוצרת באומנות ובפילוסופיה מרעננה, שבימים אלו מציגה יצירות ייחודיות שלה בארבע תערוכות במקביל המוצגות בארץ ובחו"ל ובהן הדייוקן #JewishToo המוצג עד סוף אפריל בגלריית The 4th Wall בברלין. סרנגה מאתגרת בציוריה את הצופים להתמודד עם מציאות, שלעיתים קרובות אפופה באי-נוחות. "זהו דיוקן הנושא עימו את כובד ההיסטוריה והתקווה להבנה והזדהות. הוא מייצג את האמונה שלי בכך שאומנות יכולה להיות זרז לשינוי ומדיום שדרכו גם אישה שותקת יכולה לדבר. מול הכחשה גלובלית ולגיטימציה לפחיתות ערך לנשים יהודיות ציור זה הוא עמדה מתריסה להכרה והתייחסות מוסרית. מבטה של האישה נושא את עול הדורות, כאב ההווה והתקווה לעתיד טוב יותר", היא מסבירה.